

BİLECİK REHBERLİK VE
ARAŞTIRMA MERKEZİ
HİZMET BÖLGESİNDE
BULUNAN OKULLARIN RİSK
HARİTALARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ

Ocak, 2025

GİRİŞ

Okul Risk Haritaları, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağılı tüm okullarda görevli psikolojik danışman/rehber öğretmenlerin koordinesinde sınıf öğretmenleri tarafından uygulanan sınıf risk haritalarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmaktadır. 14 Ağustos 2020 Tarih ve 31213 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliğinin 18. Maddesinin (m) bendi, 21. Maddesinin Destek Hizmetleri başlıklı bölümünün (b) bendi, 23. Maddesinin (d) bendi gereğince her yıl Ekim-Kasım aylarında gerçekleştirilen bu çalışmalarda, okullarda risk altında olabilecek öğrenci gruplarına dair veri elde edilmesi ve buna yönelik tedbirler alınması amaçlanmaktadır.

Bu kapsamda Bilecik ilimizde bulunan 95 okuldan toplanan veriler kademe bazında ayrı ayrı ve toplam olarak aşağıdaki tablolarda sunulmuştur. Okulöncesi düzeyinde 11, İlkokul düzeyinde 30, Ortaokul düzeyinde 30 ve Lise düzeyinde 24 olmak üzere toplam 95 Okuldan veri girişı sağlanmıştır. Bu kapsamda 19.165 adet veri işlenmiştir.

İşlenen veriler göz önüne alındığında her kademede benzer maddelerin öne çıktığı anlaşılmıştır. Bu maddelerin geçtiğimiz yılların risk raporlarıyla da tutarlılık gösterdiği tespit edilmiştir. Gerekli istatistikler ve veri tabloları hazırlanarak aşağıda sunulmuştur.

MADDELERİN İŞARETLENME SAYILARI

Anaokulu Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	73
Baba en fazla ilkokul mezunu	61
Tek çocuk olan	345
5 ve üstü kardeşi olan	8
Anne ve babası ayrı yaşayan	25
Anne ve babası boşanmış olan	35
Yalnızca annesi ile yaşayan	24
Yalnızca babası ile yaşayan	8
Annesi hayatta olmayan	3
Babası hayatta olmayan	4
Anne ve babası hayatta olmayan	0
Şehit Çocuğu	0
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	2
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	0
Koruyucu aile gözetiminde olan	0
Sevgi Evlerinde kalan	0
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	0
Ailesinde süreğen hastalığı olan	12
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	0
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	1
Ailesinde cezai hükmü bulunan	6
Ailesi mevsimlik işçi olan	2
Aile içi şiddete maruz kalan	1
Özel Yetenekli tanısı olan	0
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	55
Süreğen hastalığı olan	15
Ruhsal hastalığı olan	1
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	0
Eğitim Tedbir Kararı Olan	0
Maddi Sıkıntı Yaşayan	17
Sürekli Devamsız olan	14
Bir işte çalışan	0
Akademik Başarısı Düşük	19
Riskli akran grubuna dahil olan	0

Anaokulu

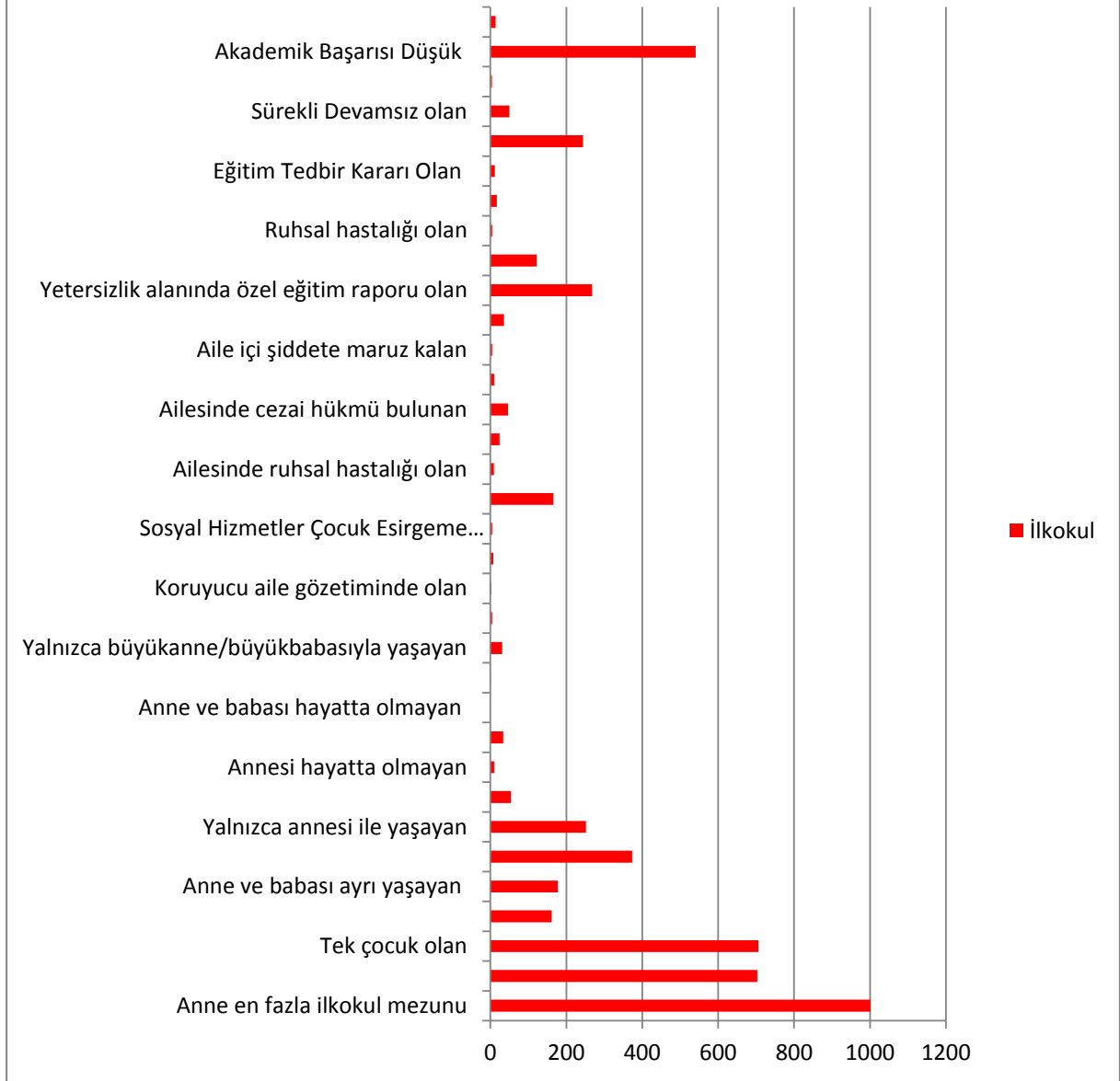

Anaokulu düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 345 birim ile “Tek Çocuk Olan” olduğu görülmüştür. Bunu 73 birim ile “Anne En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 61 birim ile “Baba En Fazla İlkokul Mezunu” takip etmektedir. Anaokulu düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu görülmüştür.

İlkokul Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	1001
Baba en fazla ilkokul mezunu	703
Tek çocuk olan	706
5 ve üstü kardeşi olan	161
Anne ve babası ayrı yaşayan	178
Anne ve babası boşanmış olan	373
Yalnızca annesi ile yaşayan	252
Yalnızca babası ile yaşayan	54
Annesi hayatta olmayan	10
Babası hayatta olmayan	34
Anne ve babası hayatta olmayan	0
Şehit Çocuğu	1
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	31
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	5
Koruyucu aile gözetiminde olan	2
Sevgi Evlerinde kalan	8
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	5
Ailesinde süreğen hastalığı olan	166
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	9
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	24
Ailesinde cezai hükmü bulunan	47
Ailesi mevsimlik işçi olan	10
Aile içi şiddete maruz kalan	5
Özel Yetenekli tanısı olan	36
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	268
Süreğen hastalığı olan	122
Ruhsal hastalığı olan	5
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	17
Eğitim Tedbir Kararı Olan	12
Maddi Sıkıntı Yaşayan	244
Sürekli Devamsız olan	50
Bir işte çalışan	4
Akademik Başarısı Düşük	541
Riskli akran grubuna dahil olan	14

İlkokul

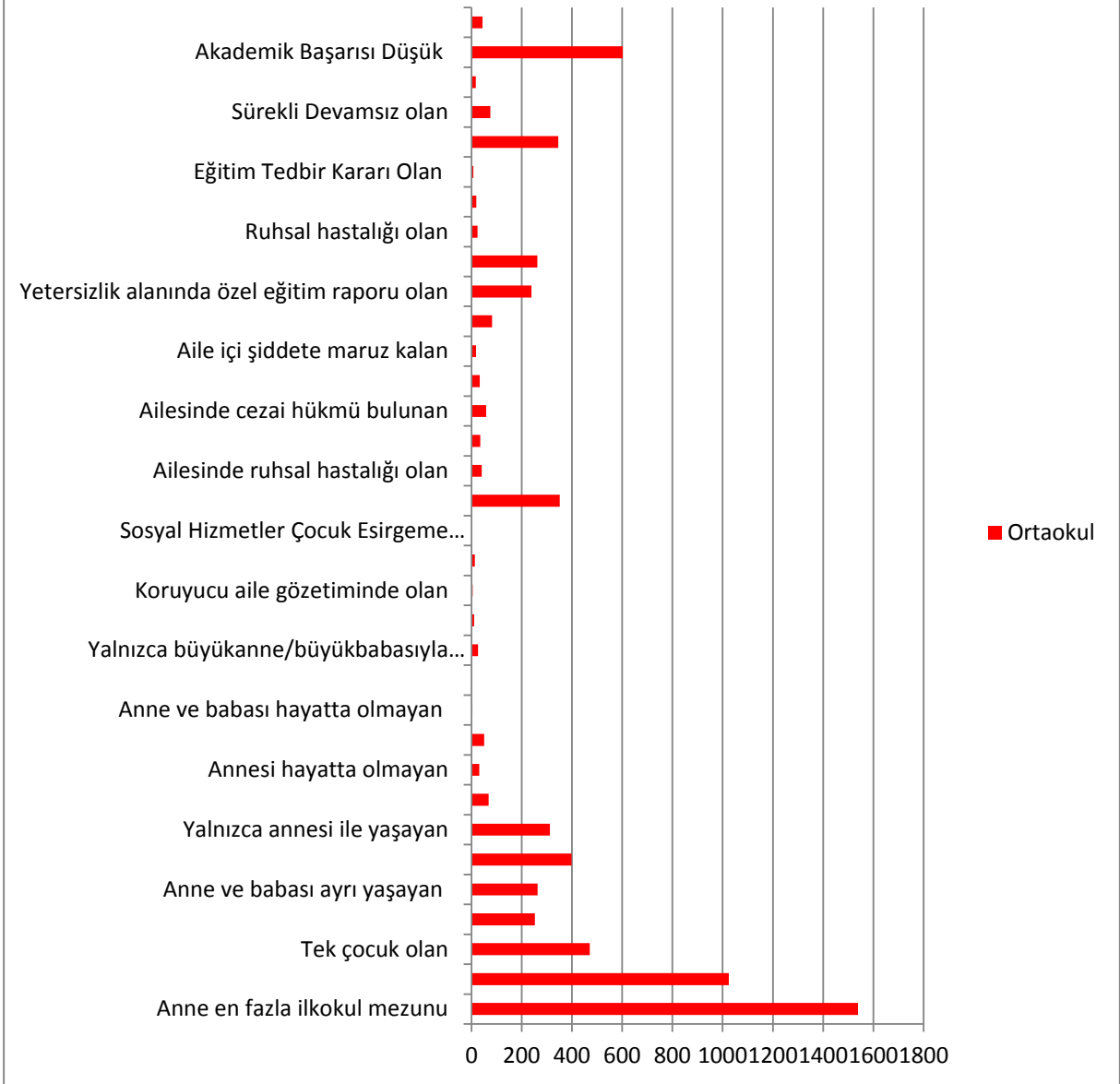

İlkokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1001 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 706 birim ile “Tek Çocuk Olan” ve 703 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” takip etmektedir. Yine 541 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” maddesinin de öne çıktığı görülmüştür. İlkokul düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Ortaokul Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	1539
Baba en fazla ilkokul mezunu	1025
Tek çocuk olan	471
5 ve üstü kardeşi olan	253
Anne ve babası ayrı yaşayan	263
Anne ve babası boşanmış olan	399
Yalnızca annesi ile yaşayan	312
Yalnızca babası ile yaşayan	68
Annesi hayatta olmayan	31
Babası hayatta olmayan	51
Anne ve babası hayatta olmayan	41
Şehit Çocuğu	1
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	26
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	11
Koruyucu aile gözetiminde olan	5
Sevgi Evlerinde kalan	14
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	0
Ailesinde süreğen hastalığı olan	352
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	41
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	35
Ailesinde cezai hükmü bulunan	59
Ailesi mevsimlik işçi olan	33
Aile içi şiddete maruz kalan	18
Özel Yetenekli tanısı olan	82
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	239
Süreğen hastalığı olan	262
Ruhsal hastalığı olan	24
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	19
Eğitim Tedbir Kararı Olan	8
Maddi Sıkıntı Yaşayan	346
Sürekli Devamsız olan	75
Bir işte çalışan	17
Akademik Başarısı Düşük	602
Riskli akran grubuna dahil olan	44

Ortaokul

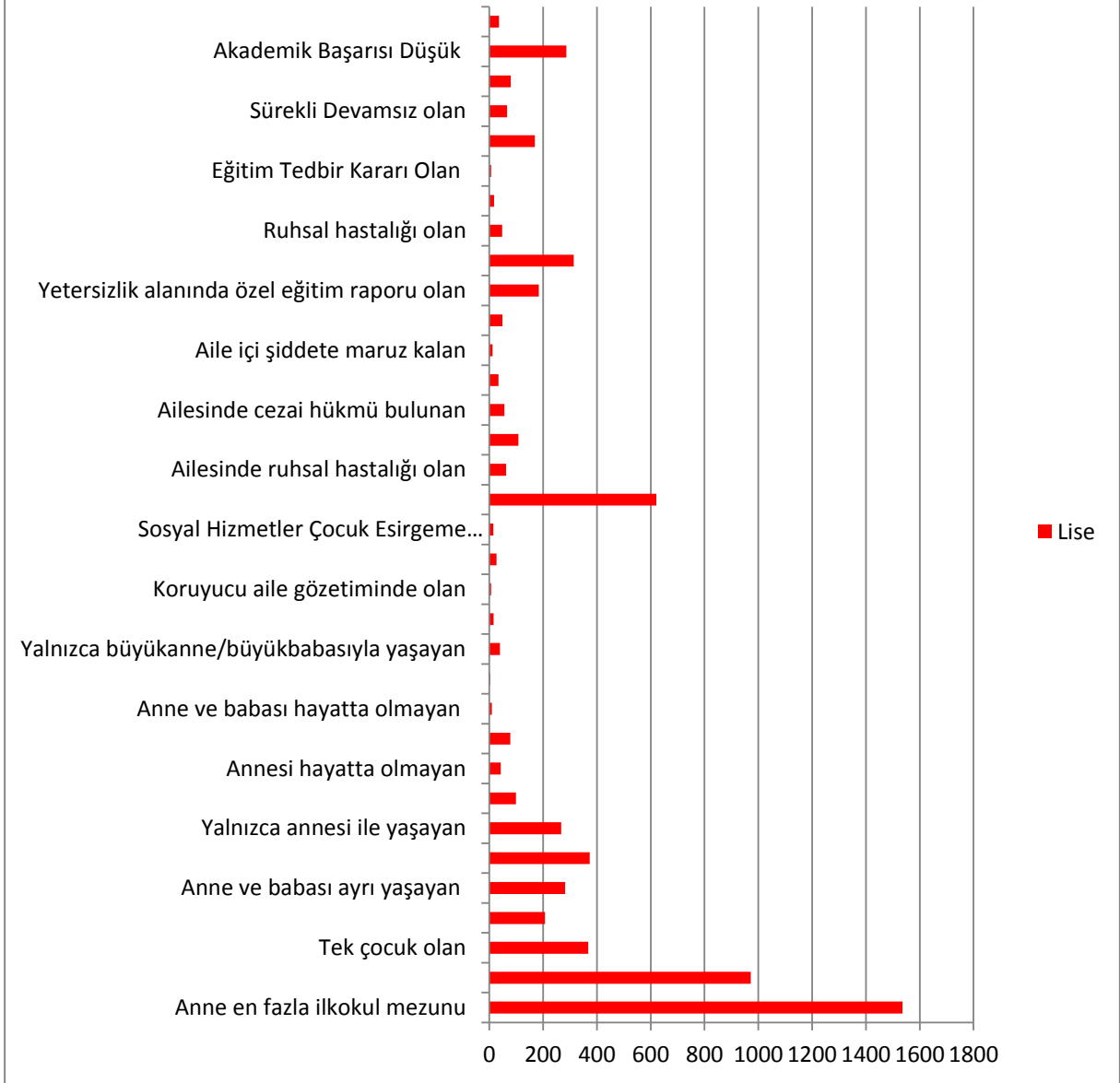

Ortaokul düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1539 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 1025 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 602 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” takip etmektedir. Yine 471 birim ile “Tek Çocuk Olan” maddesinin de öne çıktığı görülmüştür. Ortaokul düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Lise Düzeyi

Anne en fazla ilkokul mezunu	1536
Baba en fazla ilkokul mezunu	972
Tek çocuk olan	368
5 ve üstü kardeşi olan	207
Anne ve babası ayrı yaşayan	282
Anne ve babası boşanmış olan	373
Yalnızca annesi ile yaşayan	267
Yalnızca babası ile yaşayan	99
Annesi hayatta olmayan	42
Babası hayatta olmayan	78
Anne ve babası hayatta olmayan	9
Şehit Çocuğu	3
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	40
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	16
Koruyucu aile gözetiminde olan	7
Sevgi Evlerinde kalan	27
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	15
Ailesinde süreğen hastalığı olan	621
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	62
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	108
Ailesinde cezai hükmü bulunan	56
Ailesi mevsimlik işçi olan	34
Aile içi şiddete maruz kalan	12
Özel Yetenekli tanısı olan	49
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	184
Süreğen hastalığı olan	314
Ruhsal hastalığı olan	48
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	18
Eğitim Tedbir Kararı Olan	7
Maddi Sıkıntı Yaşayan	169
Sürekli Devamsız olan	66
Bir işte çalışan	80
Akademik Başarısı Düşük	286
Riskli akran grubuna dâhil olan	36

Lise

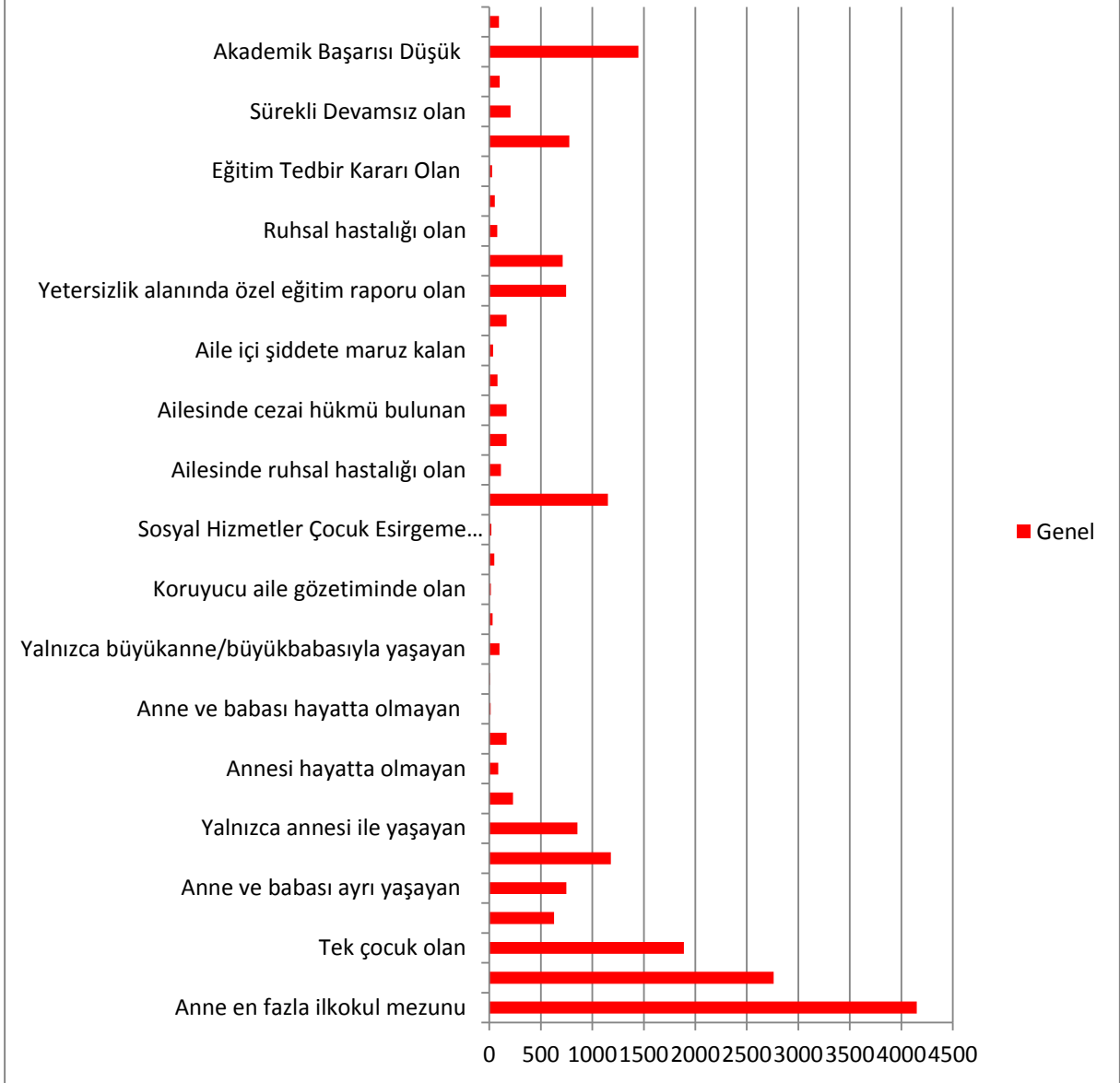

Lise düzeyinde en çok öne çıkan risk durumunun 1536 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 972 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 621 birim ile “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” takip etmektedir. Lise düzeyinde geçtiğimiz yıllara göre risk durumlarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

Genel Düzey

Anne en fazla ilkokul mezunu	4149
Baba en fazla ilkokul mezunu	2761
Tek çocuk olan	1890
5 ve üstü kardeşi olan	629
Anne ve babası ayrı yaşayan	748
Anne ve babası boşanmış olan	1180
Yalnızca annesi ile yaşayan	855
Yalnızca babası ile yaşayan	229
Annesi hayatta olmayan	86
Babası hayatta olmayan	167
Anne ve babası hayatta olmayan	13
Şehit Çocuğu	5
Yalnızca büyükanne/büyükbabasıyla yaşayan	99
Yalnızca diğer akrabalarıyla yaşayan	32
Koruyucu aile gözetiminde olan	14
Sevgi Evlerinde kalan	49
Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumunda kalan	20
Ailesinde süreğen hastalığı olan	1151
Ailesinde ruhsal hastalığı olan	112
Ailesinde Bağımlı Bireyler Bulunan (alkol/madde)	168
Ailesinde cezai hükmü bulunan	168
Ailesi mevsimlik işçi olan	79
Aile içi şiddete maruz kalan	36
Özel Yetenekli tanısı olan	167
Yetersizlik alanında özel eğitim raporu olan	746
Süreğen hastalığı olan	713
Ruhsal hastalığı olan	78
Danışmanlık Tedbir Kararı Olan	54
Eğitim Tedbir Kararı Olan	27
Maddi Sıkıntı Yaşayan	776
Sürekli Devamsız olan	205
Bir işte çalışan	101
Akademik Başarısı Düşük	1448
Riskli akran grubuna dâhil olan	94

Genel

Genel düzey incelendiğinde ise en çok öne çıkan risk durumunun 4149 birim ile “Anne En Fazla İlkokul Mezunu” olduğu görülmüştür. Bunu 2761 birim ile “Baba En Fazla İlkokulu Mezunu” ve 1890 birim ile “Tek Çocuk Olan” takip etmektedir. Yine en çok işaretlenen maddeler olmamakla birlikte 1448 birim ile “Akademik Başarısı Düşük” ve 1151 birim ile “Ailesinde Süreç Hastalığı Olan” maddelerinin de belirgin düzeyde farklı olduğu tespit edilmiştir. 1180 birim ile “Anne ve Babası Boşanmış Olan” maddesindeki artış da dikkat çekici olarak değerlendirilmiştir.

Tüm bu hususlara dair sonuç ve öneriler aşağıda sunulmuştur.

SONUÇ VE ÖNERİLER

1. Hem kademe bazında ayrı ayrı hem de genel toplamda en çok öne çıkan maddelerin geçtiğimiz yıllarda olduğu gibi “Anne ve Baba En Fazla İlkokul Mezunu” maddeleri olduğu görülmüştür. Yalnızca okul öncesi düzeyde durumun farklılaştığı anlaşılmıştır. Bu kapsamda Halk Eğitim Merkezleri aracılığı ile okuma-yazma eğitimlerinin yaygınlaştırılması, ilkokul mezuniyeti bulunanlar için açık öğretim okullarının tanıtımına zaman ayrılması önem arz etmektedir.
2. Geçtiğimiz yıllarda da öne çıkan bir diğer madde olan “Tek Çocuk” olma durumunun bu senede istatistiklerin başlarında olduğu tespit edilmiştir. Bu kapsamda okullarda aile eğitimlerinin planlanması, çocuğa yaklaşım hususunda bilgilendirici, sunum, afiş, broşür çalışmalarının yapılması sosyal, duygusal ve akademik gelişim açısından kritik bir öneme sahip görünmektedir.
3. “Akademik Başarısı Düşük” öğrenci sayısının yoğun olarak işaretlenmiş olması sebebiyle; öğrencilere yönelik sadece müfredat ağırlıklı eğitim yerine, öğrenmeyi öğrenme konusunda teşvik edilmeleri, kariyer farkındalığı kazandıracak rehberlik etkinliği uygulamaları, öğrencilerin yetenek, ilgi ve değerlerini keşfetmelerini sağlayacak faaliyetlere yönlendirilmeleri, okul-aile işbirliği içerisinde velilerin kaygıyı artıracak söylem ve davranışlardan uzak durmaları için gerekli bilgilendirme çalışmaları tarafımızca önemli ve değerli görülmektedir.
4. “Ailesinde Süreğen Hastalığı Olan” öğrenci sayısının yoğunluğu sebebiyle bu durumda olan öğrenciler için travmatize bir süreç oluşmuşsa bu sürecin psikolojik danışmanlar tarafından yönetilmesi ve takip edilmesi, sağlıklı bir sosyal-duygusal gelişim için öncüller arasında bulunmaktadır.
5. Tek bir maddede yüksek işaretlenme olmamış olsa da parçalanmış aile sayısının da yüksek olması sebebiyle bu kapsamda olan öğrenciler için okul rehberlik servislerince önlemler alınması, gerekli psikososyal müdahale hizmetlerinin sunulması yine bireylerin beden ve zihin sağlığı açısından tamamlayıcı bir unsur olacaktır.

Tüm bu sonuçlar göz önüne alındığında sağlıklı toplumun birinci şartının sağlıklı bireyler olduğu unutulmamalı ve bu hususta alınması gereken önlemlerin hızlıca yerine getirilmesi, sağlıklı nesiller yetişmesi adına en önemli unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Cengizhan ARICI
**Rehberlik ve Psikolojik
Danışma Hizmetleri Bölüm
Başkanı**

UYGUNDUR

.../01/2025

Fatma KARADEMİR
RAM Müdürü